

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 7ης Ιουλίου 2005 *

Στην υπόθεση C-208/03 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, ασκηθείσα στις 10 Μαΐου 2003,

Jean-Marie Le Pen, κάτοικος Saint-Cloud (Γαλλία), εκπροσωπούμενος από τον F. Wagner, avocat,

αναιρεσείων,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, εκπροσωπούμενο από τον H. Krüick και τον K. Καραμάρκο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

η Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τους R. Abraham και G. de Bergues, καθώς και από την L. Bernheim,

παρεμβαίνουσα πρωτοδικώς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τον C. W. A. Timmermans (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, την R. Silva de Lapuerta, τον J. Makarczyk, τον P. Kūris και τον Γ. Αρέστη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναίρεσης ο J.-M. Le Pen ζητεί την αναίρεση της απόφασης που εξέδωσε στις 10 Απριλίου 2003 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση T-353/00, Le Pen κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 2003, σ. II-1729, στο εξής:

αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), και με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή με την οποία ο J.-M. Le Pen είχε ζητήσει την ακύρωση της απόφασης που ελήφθη υπό τη μορφή της δηλώσεως της Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000, σχετικά με την έκπτωση του J.-M. Le Pen από το αξίωμα του μέλους του Κοινοβουλίου (στο εξής: επίδικη πράξη).

- 2 Με χωριστό δικόγραφο, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Ιουνίου 2003, ο J.-M. Le Pen υπέβαλε επίσης, δυνάμει των άρθρων 242 ΕΚ και 243 ΕΚ, αίτηση για την αναστολή της εκτέλεσης της ειδικής πράξης. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 31ης Ιουλίου 2003, C-208/03 P-R, Le Pen κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 2003, σ. I-7939).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

Η Συνθήκη ΕΚ

- 3 Το άρθρο 190, παράγραφος 4, ΕΚ προβλέπει ότι το Κοινοβούλιο καταρτίζει σχέδιο για τη διεξαγωγή εκλογών των βουλευτών του με άμεση και καθολική ψηφοφορία και σύμφωνα με ενιαία διαδικασία σε όλα τα κράτη μέλη ή σύμφωνα με κοινές αρχές όλων των κρατών μελών και ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται, θεσπίζει ομόφωνα τις διατάξεις που συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η Πράξη του 1976

- 4 Στις 20 Σεπτεμβρίου 1976 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ, σχετικά με την πράξη εκλογής των αντιπροσώπων στο Κοινοβούλιο με άμεση καθολική ψηφοφορία [αρχικά δημοσιεύτηκε στην ΕΕ 1976, L 278, σ. 1 (μόνο σε ξενόγλωσσες εκδόσεις)], πράξη η οποία έχει προσαρτηθεί στην εν λόγω απόφαση (στο εξής, όπως ίσχυε αρχικά: Πράξη του 1976).
- 5 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της Πράξης του 1976, οι βουλευτές του Κοινοβουλίου «εκλέγονται για περίοδο πέντε ετών».
- 6 Το άρθρο 6 της Πράξης του 1976 απαριθμεί στην παράγραφο 1 τα ασυμβίβαστα με την ιδιότητα του μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ορίζει στην παράγραφο 2 ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί, «σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, να θεσπίσει τα ασυμβίβαστα που ισχύουν σε εθνικό επίπεδο». Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, τα μέλη του Κοινοβουλίου επί των οποίων εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 «αντικαθίστανται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12».
- 7 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της Πράξης του 1976 ορίζει ότι η κατάρτιση του σχεδίου για μια ομοιόμορφη εκλογική διαδικασία εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου, αλλά μέχρι τον χρόνο των επίδικων περιστατικών δεν είχε θεσπιστεί καμία τέτοια διαδικασία.
- 8 Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976 προβλέπει τα εξής:

«Μέχρις ενάρξεως της ισχύος ομοιομόρφου εκλογικής διαδικασίας και με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας Πράξης, η εκλογική διαδικασία διέπεται σε κάθε κράτος μέλος από τις εθνικές του διατάξεις.»

9 Το άρθρο 11 της Πράξης του 1976 έχει ως εξής:

«Μέχρις της ενάρξεως της ισχύος της ομοιόμορφης διαδικασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, το [Κοινοβούλιο] προβαίνει στην εξέλεξη των εγγράφων νομιμοποίησης των αντιπροσώπων. Για τον σκοπό αυτό [το Κοινοβούλιο] λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα που δηλώνονται επισήμως από τα κράτη μέλη και αποφαινεται επί των [ενστάσεων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να προβληθούν βάσει] των διατάξεων της παρούσας Πράξης, εξαιρουμένων των εθνικών διατάξεων στις οποίες παραπέμπει η Πράξη αυτή.»

10 Το άρθρο 12 της Πράξης του 1976 προβλέπει τα εξής:

«1. Μέχρις της ενάρξεως της ισχύος της ομοιόμορφης διαδικασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, και με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας Πράξης, κάθε κράτος μέλος θεσπίζει τις κατάλληλες διαδικασίες ώστε να πληροῦται για το υπόλοιπο της πενταετούς περιόδου, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 3, η έδρα η οποία θα έμενε κενή κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

2. Όταν βουλευτική έδρα καθίσταται κενή [λόγω] της εφαρμογής των ισχυουσών εθνικών διατάξεων κράτους μέλους, το κράτος αυτό πληροφορεί σχετικώς το [Κοινοβούλιο], το οποίο λαμβάνει υπόψη του το γεγονός.

Σ' όλες τις άλλες περιπτώσεις, το [Κοινοβούλιο] διαπιστώνει ότι η έδρα κατέστη κενή και πληροφορεί σχετικώς το κράτος μέλος.»

Ο κανονισμός του Κοινοβουλίου

- 11 Το άρθρο 7 του κανονισμού του Κοινοβουλίου, το οποίο επιγράφεται: «Έλεγχος της εντολής», πρόβλεπε, με βάση το κείμενο του κανονισμού αυτού που ίσχυε κατά τον χρόνο των επίδικων περιστατικών (ΕΕ 1999, L 202, σ. 1), τα εξής:

«1. Το Κοινοβούλιο προβαίνει αμέσως, με βάση την έκθεση της αρμόδιας επιτροπής του, στον έλεγχο της εντολής και αποφασίζει για το κύρος της εντολής εκάστου των νεοεκλεγέντων βουλευτών του καθώς και επί των ενδεχομένων αμφισβητήσεων, οι οποίες προβάλλονται βάσει των διατάξεων της [Πράξης του 1976], εξαιρουμένων των αμφισβητήσεων που απορρέουν από εθνικούς εκλογικούς νόμους.

[...]

4. Η αρμόδια επιτροπή μεριμνά ώστε κάθε πληροφορία που θα μπορούσε να επηρεάσει την άσκηση της εντολής βουλευτού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή τη σειρά κατάταξης των αντικαταστατών να γνωστοποιείται αμέσως στο Κοινοβούλιο από τις αρχές των κρατών μελών ή της Ένωσης· στη γνωστοποίηση αναφέρεται η ημερομηνία έναρξης ισχύος, εφόσον πρόκειται περί διορισμού.

Στην περίπτωση κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κινούν κατά βουλευτή διαδικασία που μπορεί να οδηγήσει στην κήρυξη της έκπτωσής του, ο Πρόεδρος ζητεί από τις εθνικές αρχές να τον ενημερώνουν τακτικά για την πορεία της διαδικασίας. Παραπέμπει το ζήτημα στην αρμόδια επιτροπή, ύστερα από πρόταση της οποίας το Κοινοβούλιο μπορεί να αποφανθεί.

5. Όσο δεν έχει γίνει έλεγχος της εντολής τους και εφόσον δεν έχει ληφθεί απόφαση επί ενδεχομένης αμφισβητήσεώς της, οι βουλευτές συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Κοινοβουλίου και των οργάνων του με πλήρη δικαιώματα.

[...]

- 12 Το άρθρο 8 του ίδιου κανονισμού, που αφορά τη «[δ]ιάρκεια της εντολής», πρόβλεπε εξάλλου τα εξής:

«1. Η εντολή αρχίζει και λήγει σύμφωνα με τις διατάξεις της [Πράξης του 1976]. Εκτός αυτού, η εντολή λήγει σε περίπτωση θανάτου ή παραιτήσεως.

[...]

6. Λογίζεται ως ημερομηνία λήξεως της εντολής και ενάρξεως ισχύος της χηρείας:

- σε περίπτωση παραιτήσεως: η ημερομηνία κατά την οποία το Κοινοβούλιο διαπίστωσε τη χηρεία της έδρας, σύμφωνα με το πρακτικό παραιτήσεως·
- σε περίπτωση διορισμού σε θέσεις ασυμβίβαστες με την εντολή του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είτε κατά τον εθνικό εκλογικό νόμο είτε κατά το άρθρο 6 της [Πράξης του 1976]: η ημερομηνία γνωστοποίησης από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή της Ένωσης.

[...]

8. Κάθε αμφισβήτηση του κύρους ήδη ελεγχθείσης εντολής βουλευτού παραπέμπεται στην αρμόδια επιτροπή, η οποία οφείλει να υποβάλει έκθεση αμέσως στο Κοινοβούλιο το αργότερο μέχρι την έναρξη της επομένης περιόδου συνόδου.

9. Το Κοινοβούλιο επιφυλάσσεται, στην περίπτωση που η αποδοχή της εντολής ή η ακύρωσή της φαίνονται πλημμελείς, είτε λόγω συγκεκριμένης ανακρίβειας είτε λόγω έλλειψης συναινέσεως, να χαρακτηρίσει άκυρη την υπό εξέταση εντολή ή να αρνηθεί να διαπιστώσει τη χηρεία της έδρας.»

Η εθνική νομοθεσία

13 Το άρθρο 5 του νόμου 77-729, της 7ης Ιουλίου 1977, σχετικά με την ανάδειξη αντιπροσώπων στη Συνέλευση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [JORF (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας) της 8ης Ιουλίου 1977, σ. 3579], όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: νόμος του 1977), πρόβλεπε τα εξής:

«Τα άρθρα LO 127 έως LO 130-1 του εκλογικού κώδικα εφαρμόζονται στην ανάδειξη [των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου]. [...]

Η απώλεια της ικανότητας του εκλέγεσθαι, εφόσον επέλθει κατά τη διάρκεια της βουλευτικής θητείας, συνεπάγεται τη λήξη της. Η διαπίστωσή της γίνεται με διοικητική απόφαση.»

14 Το άρθρο 25 του νόμου του 1977 ορίζει τα εξής:

«Σχετικά με την εκλογή των [μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου] επιτρέπεται να υποβληθεί, εντός δέκα ημερών από της ανακηρύξεως των εκλογικών αποτελεσμάτων και για οποιοδήποτε ζήτημα που αφορά την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ένσταση από οποιονδήποτε εκλογέα ενώπιον του Conseil d'État. Την απόφαση λαμβάνει η Ολομέλεια.

Η ένσταση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.»

Ιστορικό της διαφοράς και διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου

15 Όπως προκύπτει από τον φάκελο της υπόθεσης που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο, η διαφορά λόγω της οποίας ασκήθηκε η προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου ανέκυψε κατόπιν της ποινικής καταδίκης του αναιρεσιόντος από τα γαλλικά δικαστήρια και εξαιτίας των συνεπειών που συναρτά προς την καταδίκη αυτή το γαλλικό δίκαιο, όσον αφορά την άσκηση των αιρετών αξιωμάτων, και συγκεκριμένα του αξιώματος του μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

16 Ο J.-M. Le Pen εξελέγη ευρωβουλευτής στις 13 Ιουνίου 1999, αλλά προηγουμένως είχε κηρυχθεί, με απόφαση του tribunal correctionnel de Versailles (Γαλλία) της 2ας Απριλίου 1998, ένοχος βιαιοπραγίας και εξύβρισης και στη συνέχεια κηρύχθηκε από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ένοχος βιαιοπραγίας κατά προσώπου ασκούντος δημόσια εξουσία κατά την άσκηση των καθηκόντων του, του οποίου η ιδιότητα είναι προφανής ή γνωστή στον δράστη. Για το έγκλημα αυτό, το οποίο προβλέπεται και τιμωρείται από το άρθρο 222-13, πρώτο εδάφιο, σημείο 4, του γαλλικού Ποινικού Κώδικα, ο αναιρεσιών καταδικάστηκε, με απόφαση του cour d'appel de Versailles της 17ης Νοεμβρίου 1998, σε τρεις μήνες φυλάκιση με αναστολή και σε χρηματική ποινή 5 000 γαλλικών φράγκων (FRF). Ως παρεπόμενη ποινή, του επιβλήθηκε η στέρηση επί ένα έτος των δικαιωμάτων που προβλέπει το άρθρο 131-26 του εν λόγω κώδικα, μόνο όμως όσον αφορά την εκλογιμότητα.

- 17 Αφού το Cour de cassation (Γαλλία) απέρριψε, με απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1999, την αναίρεση που είχε ασκήσει ο ανααιρεσείων κατά της παραπάνω δικαστικής απόφασης, ο Πρωθυπουργός της Γαλλίας διαπίστωσε με απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000, βάσει του άρθρου 5, δεύτερο εδάφιο, του νόμου του 1977, ότι «η απώλεια από τον Jean-Marie Le Pen του δικαιώματος του εκλέγεσθαι συνεπάγεται τη λήξη της θητείας του ως βουλευτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο». Η απόφαση αυτή (στο εξής: απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000) κοινοποιήθηκε με επιστολή του Γενικού Γραμματέα του γαλλικού Υπουργείου Εξωτερικών της 5ης Απριλίου 2000 στον ανααιρεσείοντα, καθώς και στην Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία, κατά τη συνεδρίαση της Ολομέλειας της 3ης Μαΐου 2000, ενημέρωσε συναφώς τους ευρωβουλευτές και ανακοίνωσε την πρόθεσή της να υποβάλει, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού του Κοινοβουλίου, τον φάκελο της υπόθεσης της έκπτωσης του J.-M. Le Pen στην επιτροπή νομικών θεμάτων και εσωτερικής αγοράς (στο εξής: νομική επιτροπή).
- 18 Η νομική επιτροπή προέβη, κεικλισμένων των θυρών, στον έλεγχο της εντολής του ανααιρεσείοντος κατά τις συνεδριάσεις της 4ης, της 15ης και της 16ης Μαΐου 2000. Κατόπιν της τελευταίας από τις συνεδριάσεις αυτές, η πρόεδρος της εν λόγω επιτροπής απέστειλε στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου επιστολή με το εξής περιεχόμενο:

«Κυρία Πρόεδρε,

Κατά τη συνεδρίαση της 16ης Μαΐου 2000, η [νομική επιτροπή] συνέχισε την εξέταση της καταστάσεως του Jean-Marie Le Pen. Η επιτροπή έλαβε υπόψη της ότι η απόφαση του Πρωθυπουργού της Γαλλικής Δημοκρατίας, που κοινοποιήθηκε στον Jean-Marie Le Pen στις 5 Απριλίου 2000 και δημοσιεύθηκε στην *Journal officiel de la République française* στις 22 Απριλίου 2000, έχει καταστεί εκτελεστή. Εντούτοις, η επιτροπή επισήμανε ότι, όπως αναφέρεται στην επιστολή με την οποία κοινοποιείται η απόφαση στον ενδιαφερόμενο, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει ενώπιον του γαλλικού Conseil d'État αίτηση ακυρώσεως, ταυτόχρονα με την οποία είναι δυνατό να υποβληθεί και αίτηση αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως.

Λόγω της χθεσινής αποφάσεως να μη συστήσουμε επί του παρόντος να λάβει το Κοινοβούλιο επισήμως [υπόψη] την απόφαση που ενδιαφέρει τον Jean-Marie Le

Pen, η επιτροπή εξέτασε τις πιθανές ενέργειες που θα μπορούσαν να γίνουν. Προς στήριξη της απόφασεως αυτής, προβλήθηκε ως προηγούμενο η περίπτωση του B. Tarie, πράγμα που συνεπάγεται ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν πρέπει να λάβει επισήμως [υπόψη] την απόφαση περί εκπτώσεως από το βουλευτικό αξίωμα παρά μόνον κατά τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Conseil d'Etat ή, ενδεχομένως, μετά την έκδοση αποφάσεως από το δικαστήριο αυτό.»

- 19 Κατά τη συνεδρίαση της Ολομέλειας του Κοινοβουλίου στις 18 Μαΐου 2000, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανέγνωσε την επιστολή αυτή και δήλωσε αμέσως ότι είχε την πρόθεση να ακολουθήσει τη «γνώμη της νομικής επιτροπής».
- 20 Με επιστολή της 9ης Ιουνίου 2000 προς τους κκ. Védrine και Moscovici, Υπουργό Εξωτερικών και Αναπληρωτή Υπουργό, αρμόδιο για τις ευρωπαϊκές υποθέσεις, αντίστοιχα, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου τους πληροφόρησε ότι, «λόγω του μη αναστρέψιμου χαρακτήρα της εκπτώσεως από το βουλευτικό αξίωμα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [δεν θα] λάβει επισήμως [υπόψη] την απόφαση [της 31ης Μαρτίου 2000] [παρά] μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας προς υποβολή αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Conseil d'Etat ή, ενδεχομένως, μετά την έκδοση αποφάσεώς του».
- 21 Η στάση του Κοινοβουλίου αποτέλεσε αντικείμενο έντονης κριτικής εκ μέρους των γαλλικών αρχών, οι οποίες υποστήριξαν αφενός ότι το Κοινοβούλιο παραβίαζε έτσι το άρθρο 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976 και αφετέρου ότι ο προβαλλόμενος λόγος δεν μπορούσε να δικαιολογήσει την παραβίαση αυτή, αλλά η κριτική αυτή δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα.
- 22 Η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου επιβεβαίωσε, με επιστολή της 16ης Ιουνίου 2000, ότι το Κοινοβούλιο «θα ελάμβανε [υπόψη] την έκπτωση του Jean-Marie Le Pen από το βουλευτικό αξίωμα μόλις [η απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000] καθίστατο

απρόσβλητη», πράγμα που δεν συνέβαινε ακόμη, αφού ο ενδιαφερόμενος είχε υποβάλει στις 5 Ιουνίου 2000 αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του γαλλικού Conseil d'État. Η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου δικαιολόγησε τη θέση αυτή παραπέμποντας στο προηγούμενο του B. Tarie και στην απαίτηση για την ύπαρξη ασφάλειας δικαίου.

- 23 Με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2000, το Conseil d'État απέρριψε την αίτηση ακυρώσεως του J.-M. Le Pen. Κατόπιν αυτού, οι κ.κ. Védrine και Moscovici απέστειλαν στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου στις 12 Οκτωβρίου 2000 επιστολή με την οποία, αφού τόνισαν το γεγονός ότι η Γαλλική Κυβέρνηση είχε ανέκαθεν «διαφωνήσει εντόνως» με τη θέση του Κοινοβουλίου να αναμείνει την απόφαση του γαλλικού Conseil d'État επί της αιτήσεως ακυρώσεως του αναιρεσιόντος κατά της αποφάσεως της 31ης Μαρτίου 2000 —θέση που, κατά την άποψη της κυβέρνησης αυτής, παραβίαζε «το γράμμα και το πνεύμα της Πράξης του 1976»—, κάλεσαν το Κοινοβούλιο «να συμμορφωθεί με το κοινοτικό δίκαιο» και να λάβει υπόψη, μέσω της Πρόεδρου του, το ταχύτερο δυνατόν, την έκπτωση του J.-M. Le Pen από το βουλευτικό αξίωμα.
- 24 Με επιστολή της 20ής Οκτωβρίου 2000, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ενημέρωσε τον αναιρεσιόντα ότι είχε λάβει την προτεραιότητα την «επίσημη ανακοίνωση των αρμόδιων αρχών της Γαλλικής Δημοκρατίας» σχετικά με την απόφαση του Conseil d'État και ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό του Κοινοβουλίου και την Πράξη του 1976, «θα ελάμβανε [υπόψη] την απόφαση της [31ης Μαρτίου 2000] κατά την επανάληψη των εργασιών της Ολομέλειας, στις 23 Οκτωβρίου» 2000.
- 25 Με επιστολή της 23ης Οκτωβρίου 2000 ο J.-M. Le Pen επισήμανε στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου αφενός ότι αμφισβητούσε το κύρος της εν λόγω απόφασης του Conseil d'État, διότι, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 25 του νόμου του 1977, δεν είχε εκδοθεί από την ολομέλεια του δικαστηρίου αυτού, και αφετέρου ότι είχε υποβάλει αίτηση χάριτος στον Πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας και προσφυγή ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την οποία ζητούσε να ανασταλεί η εκτέλεση της απόφασης για την έκπτωσή του. Κατά συνέπεια, ο J.-M. Le Pen ζήτησε να συνεδριάσει εκ νέου η νομική επιτροπή και να του επιτραπεί να αναπτύξει ενώπιόν της την άποψή του πριν επιβεβαιωθεί η απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000 από το Κοινοβούλιο.

- 26 Η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου δεν έδωσε καμία συνέχεια στο αίτημα αυτό. Σύμφωνα με τα πρακτικά των συζητήσεων της Ολομέλειας της 23ης Οκτωβρίου 2000, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου προέβη, όσον αφορά το σημείο της ημερήσιας διάταξης «Ανακοινώσεις της Προέδρου», στην ακόλουθη δήλωση:

«Σας γνωρίζω ότι στις 19 Οκτωβρίου 2000 έλαβα από τις αρμόδιες αρχές της Γαλλικής Δημοκρατίας την επίσημη κοινοποίηση της από 6 Οκτωβρίου 2000 αποφάσεως του Conseil d'État η οποία απορρίπτει την αίτηση ακυρώσεως του Jean-Marie Le Pen κατά της αποφάσεως του Πρωθυπουργού της Γαλλίας της 31ης Μαρτίου 2000, αντικείμενο της οποίας ήταν η λήξη της θητείας του Jean-Marie Le Pen ως βουλευτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σας ενημερώνω ότι, στη συνέχεια, έλαβα αντίγραφο της αιτήσεως χάριτος που υπέβαλαν οι κκ. Charles de Gaulle, Carl Lang, Jean-Claude Martinez και Bruno Gollnisch υπέρ του Jean-Marie Le Pen στον Jacques Chirac, Πρόεδρο της Δημοκρατίας.»

- 27 Στη συνέχεια, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου έδωσε τον λόγο στην Πρόεδρο της νομικής επιτροπής, η οποία δήλωσε τα εξής:

«Κυρία Πρόεδρε, η [νομική επιτροπή], αφού συσκέφθηκε στις 15 και 16 Μαΐου τρέχοντος έτους, αποφάσισε να συστήσει να ανασταλεί η ανακοίνωση ενώπιον της Ολομέλειας της διαπιστώσεως του Κοινοβουλίου σχετικά με την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα του Jean-Marie Le Pen. Τονίζω ότι η νομική επιτροπή συνέστησε να ανασταλεί η ανακοίνωση αυτή μέχρι τη λήξη της προθεσμίας που διέθετε ο Jean-Marie Le Pen για την υποβολή αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του γαλλικού Conseil d'État ή μέχρις ότου το Conseil d'État εκδώσει απόφαση. Παραθέτω στο σημείο αυτό το κείμενο της επιστολής της 17ης Μαΐου που αναγνώσατε εσείς η ίδια, κυρία Πρόεδρε, ενώπιον της Συνελεύσεως.

Το Conseil d'État —όπως είπατε— απέρριψε την εν λόγω αίτηση ακυρώσεως και μας ενημέρωσε δεόντως σχετικά με την απόρριψη αυτή. Συνεπώς, δεν συντρέχει πλέον λόγος αναβολής της ανακοινώσεως αυτής ενώπιον της Συνελεύσεως, η οποία είναι υποχρεωτική σύμφωνα με το πρωτογενές δίκαιο, και συγκεκριμένα σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 2, της [Πράξης του 1976].

Η αίτηση χάριτος που αναφέρατε, κυρία Πρόεδρε, δεν μεταβάλλει την κατάσταση αυτή, διότι ουδόλως αποτελεί ένδικο βοήθημα. Όπως φαίνεται από το όνομά της, η απονομή χάριτος αποτελεί άσκηση προνομίας του αρχηγού του κράτους που δεν αφορά την απόφαση της Γαλλικής Κυβερνήσεως, η οποία, σύμφωνα με τη σύσταση της νομικής επιτροπής, πρέπει να ανακοινωθεί ενώπιον της Ολομέλειας.»

28 Μετά την παρέμβαση αυτή η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου έλαβε τον λόγο και προέβη στην εξής δήλωση:

«Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 2, της [Πράξης του 1976], το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο λαμβάνει [υπόψη] την [κοινοποίηση] της Γαλλικής Κυβερνήσεως για τη διαπίστωση της εκπτώσεως του Jean-Marie Le Pen από το βουλευτικό αξίωμα.»

29 Ως εκ τούτου, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου κάλεσε τον αναιρεσείοντα να εγκαταλείψει το ημικύκλιο του Κοινοβουλίου και διέκοψε τη συνεδρίαση προκειμένου να διευκολύνει την αποχώρησή του.

30 Με επιστολή της 27ης Οκτωβρίου 2000, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου αφενός ενημέρωσε τον Υπουργό Εξωτερικών της Γαλλίας ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε «λάβει υπόψη» την έκπτωση του J.-M. Le Pen από το αξίωμά του και αφετέρου του ζήτησε να της γνωστοποιήσει, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, της Πράξης του 1976, το όνομα του προσώπου που θα καταλάμβανε την κενωθείσα έδρα.

- 31 Με επιστολή της 13ης Νοεμβρίου 2000, ο υπουργός αυτός απάντησε ότι «η κ. Marie-France Stirbois θα διαδεχθεί κανονικά τον Jean-Marie Le Pen, βάσει του συνδυασμού του Front national για τις ευρωεκλογές».
- 32 Υπό τις περιστάσεις αυτές ακριβώς ο J.-M. Le Pen άσκησε, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 21 Νοεμβρίου 2000, προσφυγή, με την οποία ζήτησε την ακύρωση της επίδικης πράξης. Με χωριστό δικόγραφο, που κατέθεσε την ίδια ημέρα στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, ο J.-M. Le Pen υπέβαλε αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, με σκοπό την αναστολή της εκτέλεσης της εν λόγω πράξης.
- 33 Με διάταξη της 26ης Ιανουαρίου 2001, T-353/00 R, Le Pen κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 2001, σ. II-125), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου διέταξε την αναστολή της εκτελέσεως «της αποφάσεως που ελήφθη υπό τη μορφή δηλώσεως της Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000, στο μέτρο που η δήλωση αυτή αποτελεί απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την οποία αυτό έλαβε γνώση της εκπτώσεως του [αιτούντος] από το αξίωμα του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου». Κατόπιν αυτού, ο J.-M. Le Pen απέκτησε και πάλι την ιδιότητα του ευρωβουλευτή και επανήλθε στο ημικόκλιο του Κοινοβουλίου, από όπου είχε αποχωρήσει στις 23 Οκτωβρίου 2000.
- 34 Εντούτοις, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή του J.-M. Le Pen ως απαράδεκτη και τον καταδίκασε στα δικαστικά του έξοδα και στα έξοδα του Κοινοβουλίου, τόσο της κύριας διαδικασίας όσο και της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 35 Το Πρωτοδικείο, για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το οποίο είχε προταθεί τόσο από το Κοινοβούλιο όσο και από τη Γαλλική Δημοκρατία, στην οποία είχε επιτραπεί να παρέμβει υπέρ του θεσμικού αυτού οργάνου, στηρίχθηκε κυρίως στο

γεγονός ότι η επίδικη πράξη, λόγω της ιδιαίτερης φύσης της, δεν υπόκειται σε προσφυγή ακύρωσης του άρθρου 230 ΕΚ. Συναφώς το Πρωτοδικείο δέχθηκε ειδικότερα τα εξής:

«77 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, συνιστούν πράξεις δυνάμενες να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, υπό την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ, μόνο τα μέτρα των οποίων τα έννομα αποτελέσματα είναι δεσμευτικά και ικανά να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική του κατάσταση (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639, σκέψη 9, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 4ης Μαρτίου 1999, T-87/96, Assicurazioni Generali και Unicredito κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-203, σκέψη 37). Επομένως, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως όλες οι πράξεις των θεσμικών οργάνων, ανεξαρτήτως της φύσεως ή της μορφής τους, οι οποίες αποσκοπούν στην παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1971, 22/70, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 263, σκέψη 42).

78 Εν προκειμένω, η [επίδικη] πράξη είναι η δήλωση στην οποία προέβη η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου κατά τη συνεδρίαση της Ολομέλειας στις 23 Οκτωβρίου 2000 και κατά την οποία “[...] συμφώνως προς το άρθρο 12, παράγραφος 2, της [Πράξης του 1976], το [...] Κοινοβούλιο λαμβάνει [υπόψη] την [κοινοποίηση] της Γαλλικής Κυβερνήσεως [για την έκπτωση] του [προσφεύγοντος] από το βουλευτικό αξίωμα.”

79 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αν η δήλωση αυτή παρήγαγε δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, ικανά να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική του κατάσταση.

80 Συναφώς πρέπει να υπενθυμιστεί το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η δήλωση αυτή.

- 81 Δεν αμφισβητείται ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν είχε θεσπιστεί καμία ενιαία εκλογική διαδικασία για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 82 Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976, η εκλογική διαδικασία για την εκλογή αυτή εξακολουθούσε να ρυθμίζεται, σε κάθε κράτος μέλος, από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου.
- 83 Από το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης του 1976 προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι “η εφαρμογή των ισχυουσών εθνικών διατάξεων κράτους μέλους” μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να κενωθεί έδρα μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 84 Η [Γαλλική Δημοκρατία], κατ’ εφαρμογή της Πράξης του 1976, εξέδωσε, μεταξύ άλλων, τον νόμο του 1977. Το άρθρο 2 του νόμου αυτού προβλέπει ότι οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διέπονται από τον “τίτλο I του βιβλίου I του εκλογικού κώδικα και τις διατάξεις των επόμενων κεφαλαίων”. Το άρθρο 5 του ίδιου νόμου, που ανήκει στο κεφάλαιο III: “Προϋποθέσεις εκλογιμότητας, κωλύματα και ασυμβίβαστα”, ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι “τα άρθρα LO 127 έως LO 130-1 του εκλογικού κώδικα εφαρμόζονται στην ανάδειξη [των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου]”, ότι “η απώλεια της ικανότητας του εκλέγεσθαι, εφόσον επέλθει κατά τη διάρκεια της βουλευτικής θητείας, συνεπάγεται τη λήξη της” και ότι “η διαπίστωσή της γίνεται με διοικητική απόφαση”.
- 85 Το άρθρο 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976 κάνει διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών περιπτώσεων κενώσεως βουλευτικής έδρας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- 86 Η πρώτη κατηγορία ρυθμίζεται από το πρώτο εδάφιο της εν λόγω διατάξεως και περιλαμβάνει τις περιπτώσεις στις οποίες η χηρεία της έδρας οφείλεται στην “εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας”. Η δεύτερη κατηγορία, η οποία προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο, αφορά “όλες τις άλλες περιπτώσεις”.

- 87 Συναφώς επιβάλλεται να τονιστεί ότι, αντίθετα από ό,τι ισχυρίζεται ο προσφεύγων, η πρώτη κατηγορία δεν περιλαμβάνει μόνο τις περιπτώσεις ασυμβίβαστου στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 6 της Πράξης του 1976, αλλά και τα διάφορα κωλύματα. Το άρθρο 6, παράγραφος 3, της Πράξης του 1976 προβλέπει βέβαια ότι τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί των οποίων εφαρμόζονται “οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 αντικαθίστανται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12”. Από την παραπομπή αυτή όμως στο άρθρο 12 δεν μπορεί να συναχθεί ότι το άρθρο αυτό αφορά μόνο τα ασυμβίβαστα που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2. Επιβάλλεται εξάλλου η διαπίστωση ότι το εν λόγω άρθρο 12 δεν χρησιμοποιεί σε κανένα σημείο την έννοια “ασυμβίβαστο”, αλλά χρησιμοποιεί την πολύ ευρύτερη έννοια “κενή έδρα”.
- 88 Στην πρώτη κατηγορία των περιπτώσεων που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976 το Κοινοβούλιο απλώς “λαμβάνει υπόψη” την κένωση της έδρας του ενδιαφερόμενου. Στη δεύτερη κατηγορία περιπτώσεων, στην οποία ανήκει π.χ. η παραίτηση μέλους του, το Κοινοβούλιο “διαπιστώνει ότι η έδρα κατέστη κενή και πληροφορεί σχετικώς το κράτος μέλος”.
- 89 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η [επίδικη] πράξη εκδόθηκε κατ’ εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης του 1976, πρέπει να προσδιοριστεί το περιεχόμενο της πράξης που συνίσταται στο ότι το Κοινοβούλιο “λαμβάνει υπόψη” ένα γεγονός, όπως ορίζει η διάταξη αυτή.
- 90 Συναφώς επισημαίνεται ότι το Κοινοβούλιο “λαμβάνει υπόψη” όχι την έκπτωση του ενδιαφερόμενου από το βουλευτικό αξίωμα, αλλά απλώς το γεγονός ότι η έδρα του έχει κενωθεί κατόπιν της εφαρμογής εθνικών διατάξεων. Με άλλα λόγια, ο ρόλος του Κοινοβουλίου δεν συνίσταται στην “υλοποίηση” της εκπτώσεως, όπως ισχυρίζεται ο προσφεύγων, αλλά στο ότι απλώς λαμβάνει υπόψη τη διαπίστωση των εθνικών αρχών περί κενώσεως της έδρας, δηλαδή μια προϋφιστάμενη νομική κατάσταση που οφείλεται αποκλειστικά στην απόφαση των αρχών αυτών.

- 91 Οι ελεγκτικές εξουσίες του Κοινοβουλίου είναι συναφώς πολύ περιορισμένες. Οι εξουσίες αυτές συνίστανται ουσιαστικά μόνο στην εξακρίβωση του αντικειμενικού γεγονότος της κενώσεως της έδρας του ενδιαφερόμενου. Αντίθετα από ό,τι ισχυρίζεται ο προσφεύγων, το Κοινοβούλιο δεν οφείλει π.χ. να εξακριβώνει την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο ή τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου. Την εξουσία αυτή έχουν μόνο τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια ή, ενδεχομένως, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Εξάλλου, πρέπει να υπομνηστεί συναφώς ότι εν προκειμένω ο προσφεύγων ζήτησε μάλιστα την παροχή έννομης προστασίας τόσο από το γαλλικό *Conseil d'État* όσο και από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Επιβάλλεται επίσης η παρατήρηση ότι το ίδιο το Κοινοβούλιο ουδέποτε ισχυρίστηκε, είτε με τα δικόγραφα του είτε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι έχει τόσο εκτεταμένες εξουσίες ελέγχου όσο υποστηρίζει ο προσφεύγων.
- 92 Επιβάλλεται να προστεθεί ότι, αν γινόταν δεκτό ότι το Κοινοβούλιο έχει τόσο ευρείες εξουσίες ελέγχου στο πλαίσιο του άρθρου 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης του 1976, η συνέπεια θα ήταν να παρασχεθεί στο όργανο αυτό η δυνατότητα να θέτει εν αμφιβόλω το νομότυπο της εκπτώσεως από το βουλευτικό αξίωμα, την οποία έχουν αποφασίσει οι εθνικές αρχές, και να αρνείται να λάβει υπόψη τη χηρεία της έδρας, εφόσον κρίνει ότι υπάρχει παρατυπία. Μόνο όμως το άρθρο 8, παράγραφος 9, του κανονισμού προβλέπει τη δυνατότητα του Κοινοβουλίου να αρνείται να διαπιστώσει τη χηρεία της έδρας, και μάλιστα μόνο στην περίπτωση που καλείται να “διαπιστώσει” τη χηρεία και υπάρχει “συγκεκριμένη ανακρίβεια” ή “έλλειψη συναιρέσεως”. Θα ήταν παράδοξο να διαθέτει το Κοινοβούλιο ευρύτερα περιθώρια εκτιμήσεως στην περίπτωση που καλείται απλώς να λάβει υπόψη τη χηρεία έδρας που έχουν διαπιστώσει οι εθνικές αρχές από ό,τι στην περίπτωση που καλείται να διαπιστώσει το ίδιο τη χηρεία αυτή.
- 93 Τα συμπεράσματα αυτά δεν αντιφάσκουν προς το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού [του Κοινοβουλίου]. Όπως ορθά τονίζουν το Κοινοβούλιο και η Γαλλική Δημοκρατία, η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή “πριν από την έκπτωση” και, συνεπώς, πριν από την κένωση της έδρας. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου, “στην περίπτωση κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κινούν κατά [μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου] διαδικασία που μπορεί να οδηγήσει

στην κήρυξη της έκπτωσής του”, παραπέμπει το ζήτημα στην αρμόδια επιτροπή. Όταν η διαδικασία αυτή έχει περατωθεί και η χηρεία της έδρας του ενδιαφερόμενου έχει διαπιστωθεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, το Κοινοβούλιο δεν μπορεί παρά μόνο να λάβει υπόψη τη χηρεία αυτή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης του 1976. Εν πάση περιπτώσει, σύμφωνα με την αρχή περί ιεραρχήσεως της τυπικής ισχύος των κανόνων δικαίου, οι διατάξεις κανονισμού δεν μπορούν να επιτρέπουν την παρέκκλιση από τις διατάξεις της Πράξης του 1976 και να απονέμουν στο Κοινοβούλιο ευρύτερες αρμοδιότητες από αυτές που του έχουν απονεμηθεί με την εν λόγω Πράξη.

94 Η ορθότητα των ανωτέρω συμπερασμάτων δεν αναιρείται ούτε από το γεγονός ότι μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2000 ο προσφεύγων εξακολούθησε να μετέχει στις εργασίες του Κοινοβουλίου και να λαμβάνει τις καταβαλλόμενες από το Κοινοβούλιο αποζημιώσεις ή ότι μέχρι τις 24 Οκτωβρίου 2000 οι γαλλικές αρχές του κατέβαλλαν τη βουλευτική αποζημίωση. Συγκεκριμένα, οι διάδικοι συμφωνούν ότι η απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000 ήταν εκτελεστή. Το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δεν έλαβε υπόψη την απόφαση αυτή μόλις του κοινοποιήθηκε από τις γαλλικές αρχές, αλλά αργότερα, και το γεγονός ότι συνήγαγε ορισμένες πρακτικές συνέπειες σε σχέση με τον προσφεύγοντα δεν αναιρούν τα έννομα αποτελέσματα που παρήγαγε η κοινοποίηση αυτή κατ’ εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976.

95 Όσον αφορά τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος ότι, πρώτον, το άρθρο 5 του νόμου του 1977 θίγει την ανεξαρτησία του Κοινοβουλίου και αποτελεί ανεπίτρεπτη ανάμιξη στη λειτουργία του και, δεύτερον, ότι υφίσταται μια γενική αρχή του δικαίου, κατά την οποία “η έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα πρέπει να αποφασίζεται από το οικείο κοινοβουλευτικό σώμα”, διαπιστώνεται ότι δεν είναι βάσιμα. Συγκεκριμένα, όπως εκτέθηκε ήδη στη σκέψη 83 της παρούσας, από το άρθρο 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης του 1976 προκύπτει σαφώς ότι “η εφαρμογή των ισχυουσών εθνικών διατάξεων κράτους μέλους” μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να κενωθεί έδρα μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Δεδομένου ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν είχε θεσπιστεί καμία ενιαία εκλογική διαδικασία, εφαρμόζονταν πλήρως η διάταξη αυτή και, συνακόλουθα, ο νόμος του 1977. Ανεξάρτητα από την ενδεχόμενη εξέλιξη των εξουσιών του Κοινοβουλίου, η απονομή νέων εξουσιών δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου, άρα και της Πράξης του 1976, αν οι διατάξεις αυτές δεν έχουν καταργηθεί ρητά από νομοθετικό κείμενο της ίδιας τυπικής ισχύος.

96 Για τους ίδιους λόγους είναι αλυσιτελές το επιχείρημα του προσφεύγοντος που στηρίζεται στην υπεροχή του κοινοτικού δικαίου. Εν προκειμένω δηλαδή δεν υπάρχει ούτε αντίφαση ούτε σύγκρουση του εθνικού δικαίου προς το κοινοτικό.

97 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το μέτρο που παρήγαγε εν προκειμένω δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα που θα μπορούσαν να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος είναι η απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000. Η [επίδικη] πράξη δεν αποσκοπούσε στην παραγωγή αυτοτελών εννόμων αποτελεσμάτων που να διαφέρουν από τα αποτελέσματα της εν λόγω αποφάσεως.

98 Το συμπέρασμα συνεπώς είναι ότι κατά της [επίδικης] πράξης δεν είναι δυνατή η άσκηση προσφυγής περί ακυρώσεως κατά το άρθρο 230 ΕΚ. Επομένως, η παρούσα προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιποί ισχυρισμοί και τα λοιπά επιχειρήματα που προβλήθηκαν σχετικά με το ζήτημα του παραδεκτού.»

Η αναίρεση

36 Με την αίτηση αναίρεσης ο J.-M. Le Pen ζητεί κυρίως από το Δικαστήριο να ακυρώσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη, να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη και να ακυρώσει την επίδικη πράξη ή, επικουρικά, να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο για να αποφανθεί επί της ουσίας, να του επιδικάσει το ποσό των 7 622,45 ευρώ ως έξοδα που δεν μπορούν να αναζητηθούν και να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στο σύνολο των δικαστικών εξόδων του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας.

37 Το Κοινοβούλιο ζητεί κυρίως να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης ως εν μέρει απαράδεκτη και εν μέρει αβάσιμη και να καταδικαστεί ο αναιρεσιών στα δικαστικά έξοδα αμφότερων των βαθμών δικαιοδοσίας, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, και, επικουρικά, να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Πρωτοδικείο.

- 38 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί, όπως και το Κοινοβούλιο, να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης και να καταδικαστεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού της αίτησης αναίρεσης

- 39 Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο και η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζονται, με τα δικόγραφά τους, ότι η αναίρεση είναι σε μεγάλο βαθμό απαράδεκτη, διότι ο αναιρεσείων απλώς επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς που είχε αναπτύξει ενώπιον του Πρωτοδικείου, χωρίς να προσδιορίζει επακριβώς τα κεφάλαια της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης κατά των οποίων βάλλει ή τα νομικά επιχειρήματα στα οποία θεμελιώνει ειδικότερα το αίτημα της αναίρεσης, επιβάλλεται να υπενθυμιστεί ότι, δυνάμει των άρθρων 225 ΕΚ, 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 112, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η αίτηση αναίρεσης πρέπει να αναφέρει επακριβώς τα επικρινόμενα στοιχεία της απόφασης της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν ειδικώς το αίτημα αυτό. Δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή η αίτηση αναίρεσης η οποία, χωρίς να περιέχει επιχειρηματολογία που να αποσκοπεί ειδικά στον προσδιορισμό του νομικού σφάλματος το οποίο ενέχει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, περιορίζεται στην απλή ή κατά γράμμα επανάληψη των λόγων και των επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου (αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψεις 34 και 35, και της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-76/01 P, Eurocoton κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2003, σ. I-10091, σκέψεις 46 και 47).

- 40 Εντούτοις, εφόσον ο αναιρεσείων αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από το Πρωτοδικείο, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να συζητηθούν εκ νέου κατά τη διαδικασία της αναίρεσης. Πράγματι, αν ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να στηρίξει την αίτηση αναίρεσης σε λόγους και επιχειρήματα που προέβαλε ήδη ενώπιον του Πρωτοδικείου, η διαδικασία αυτή θα έχανε εν μέρει το νόημά της (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 6ης Μαρτίου 2003, C-41/00 P, Interporc κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-2125, σκέψη 17, και διάταξη της 11ης Νοεμβρίου 2003, C-488/01 P, Martinez κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 2003, σ. I-13355, σκέψη 39).

- 41 Η παρούσα αίτηση αναίρεσης, αν εξεταστεί συνολικά, βάλλει ακριβώς κατά των εκτιμήσεων του Πρωτοδικείου επί διαφόρων νομικών ζητημάτων που του είχαν υποβληθεί, και συγκεκριμένα επί του ακριβούς περιεχομένου της Πράξης του 1976 και της έννοιας της έκφρασης «λαμβάνει υπόψη», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης αυτής.
- 42 Κατά συνέπεια, η παρούσα αίτηση αναίρεσης είναι παραδεκτή.

Επί του βασίμου της αίτησης αναίρεσης

- 43 Με την αίτηση αναίρεσης ο αναιρεσείων βάλλει κυρίως κατά της ερμηνείας του άρθρου 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976 στην οποία κατέληξε το Πρωτοδικείο και ειδικότερα κατά του συμπεράσματός του (βλ. σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης) ότι η επίδικη πράξη δεν αποσκοπούσε στην παραγωγή αυτοτελών εννόμων αποτελεσμάτων που να διαφέρουν από τα αποτελέσματα της απόφασης της 31ης Μαρτίου 2000. Κατά τον αναιρεσείοντα, το συμπέρασμα αυτό όχι μόνο αντιφάσκει προς τις σκέψεις 90 και 91 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά τις οποίες το Κοινοβούλιο διαθέτει «πάντως» περιορισμένες ελεγκτικές εξουσίες, όταν πρέπει να λάβει υπόψη την εκ μέρους των εθνικών αρχών διαπίστωση του ότι μια βουλευτική έδρα έχει καταστεί κενή, αλλά και αλλοιώνει το ίδιο το περιεχόμενο του άρθρου 12 της Πράξης του 1976.
- 44 Ο αναιρεσείων, υπενθυμίζοντας συναφώς τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία πρέπει αφενός να αποδίδεται μεγαλύτερη αξία στην ουσία από ό,τι στη μορφή μιας πράξης και αφετέρου να λαμβάνεται υπόψη η ρητή βούληση του συντάκτη της πράξης, ισχυρίζεται εν προκειμένω ότι η πράξη που μετέβαλε τη νομική του κατάσταση, αφαιρώντας του το αιρετό αξίωμα που κατείχε, ήταν οπωσδήποτε η επίδικη πράξη και όχι η απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000. Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται, κατά τον αναιρεσείοντα, από το γράμμα του

άρθρου 12, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Πράξης του 1976 —που επιβάλλει στο Κοινοβούλιο την υποχρέωση να «λάβει υπόψη» την κένωση βουλευτικής έδρας λόγω της εφαρμογής εθνικών διατάξεων—, από τη στάση της νομικής επιτροπής και της Προέδρου του Κοινοβουλίου καθώς και από το γεγονός ότι ο ίδιος εξακολούθησε να μετέχει στις συνεδριάσεις του Κοινοβουλίου μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2000 και να λαμβάνει μέχρι την ημερομηνία εκείνη τις βουλευτικές αποζημιώσεις που του κατέβαλλε το εν λόγω όργανο και τον μισθό που του κατέβαλλαν οι γαλλικές αρχές.

- 45 Πριν εξεταστεί το περιεχόμενο του άρθρου 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976, πρέπει να απορριφθεί ευθύς εξαρχής το επιχείρημα του αναιρεσίοντος σχετικά με την ύπαρξη αντιφάσεων μεταξύ των σκέψεων της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, και ειδικότερα μεταξύ των σκέψεων 91 και 97. Συγκεκριμένα, όπως τόνισε η Γαλλική Κυβέρνηση με τις γραπτές παρατηρήσεις της, πέρα από το ότι η λέξη «πάντως» δεν περιλαμβάνεται σε καμία από τις σκέψεις αυτές, η σκέψη 91, την οποία ο αναιρεσίων παραθέτει εκτός του όλου πλαισίου της και εν μέρει μόνο, οδηγεί κατ' ανάγκη στο συμπέρασμα που περιλαμβάνεται στη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Το Πρωτοδικείο δηλαδή, επειδή ακριβώς διαπίστωσε με τη σκέψη 91 ότι οι ελεγκτικές εξουσίες του Κοινοβουλίου είναι πολύ περιορισμένες και συνίστανται ουσιαστικά μόνο στην εξακρίβωση του αντικειμενικού γεγονότος της κενώσεως της έδρας —χωρίς καμία δυνατότητα του Κοινοβουλίου να εξακριβώνει π.χ. την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο ή τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου—, κατέληξε ευλόγως, με τη σκέψη 97 της απόφασής του, στο συμπέρασμα ότι η επίδικη πράξη δεν παρήγε αυτοτελή έννομα αποτελέσματα που να διαφέρουν από τα αποτελέσματα της απόφασης της 31ης Μαρτίου 2000.

- 46 Όσον αφορά το βασικό επιχείρημα του αναιρεσίοντος ότι αλλοιώθηκε το περιεχόμενο του άρθρου 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976 και ότι το Πρωτοδικείο ερμήνευσε εσφαλμένα την πραγματική νομική φύση της επίδικης πράξης, η οποία και μόνο μετέβαλε τη νομική του κατάσταση, πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη η άποψη ότι το κριτήριο για να εξακριβωθεί αν ορισμένη πράξη μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής κατά το άρθρο 230 ΕΚ είναι η ουσία της πράξης και η βούληση του συντάκτη της. Κατά πάγια νομολογία, η μορφή με την οποία λαμβάνονται οι πράξεις ή αποφάσεις είναι καταρχήν αδιάφορη όσον αφορά τη δυνατότητα προσβολής τους με προσφυγή ακυρώσεως (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Συμβουλίου, σκέψη 42, και IBM κατά Επιτροπής, σκέψη 9).

- 47 Επομένως, μολοντί δεν μπορεί, με βάση τα παραπάνω, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου κατά το άρθρο 230 ΕΚ μια γραπτή ανακοίνωση ή ακόμη και μια απλή προφορική δήλωση, η δυνατότητα αυτή δεν μπορεί να φτάνει σε σημείο που να παραβιάζονται οι κανόνες και οι διαδικασίες που ρυθμίζουν την εκλογή των ευρωβουλευτών.
- 48 Όπως όμως ορθά τόνισε το Πρωτοδικείο με τις σκέψεις 81 και 82 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν είχε θεσπιστεί καμία ενιαία εκλογική διαδικασία για την εκλογή των μελών του Κοινοβουλίου, οπότε η εκλογική διαδικασία εξακολουθούσε, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976, να ρυθμίζεται σε κάθε κράτος μέλος από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου.
- 49 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 5 του νόμου του 1977, η απώλεια της ικανότητας του εκλέγεσθαι συνεπάγεται τη λήξη της θητείας του μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ότι αυτή η διαπίστωση της λήξης της θητείας γίνεται με διοικητική απόφαση, το Κοινοβούλιο δεν μπορούσε παρά να λάβει υπόψη αμελλητί την εκ μέρους των εθνικών αρχών διαπίστωση της κένωσης της έδρας του αναιρεσιόντος, διαπίστωση που αφορούσε, όπως ορθά τόνισε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προϋφιστάμενη νομική κατάσταση που οφειλόταν αποκλειστικά σε απόφαση των αρχών αυτών. Η ορθότητα του τελευταίου αυτού συμπεράσματος δεν αναιρείται από κανένα από τα επιχειρήματα που ανέπτυξε ο αναιρεσιών κατά την παρούσα αναιρετική διαδικασία.
- 50 Για παράδειγμα, όσον αφορά καταρχάς το επιχείρημα που στηρίζει ο αναιρεσιών στο γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 2, της Πράξης του 1976, το οποίο, κατά τον αναιρεσιόντα, επιβάλλει στο Κοινοβούλιο την υποχρέωση να «λάβει υπόψη» την κένωση βουλευτικής έδρας που οφείλεται στην εφαρμογή των ισχυουσών εθνικών διατάξεων κράτους μέλους, η διάταξη αυτή όχι μόνο δεν συνηγορεί υπέρ της άποψης του αναιρεσιόντος, αλλά, αντίθετα, καθιστά σαφέστατο ότι το Κοινοβούλιο δεν έχει συναφώς καμιά διακριτική ευχέρεια. Στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση δηλαδή, το Κοινοβούλιο δεν καλείται να διαπιστώσει την κένωση της έδρας, αλλά, όπως ορθά τόνισε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 88 της αναιρεσι-

βαλλόμενης απόφασης, απλώς να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η έδρα έχει καταστεί κενή, όπως έχουν ήδη διαπιστώσει οι εθνικές αρχές, ενώ στις άλλες περιπτώσεις, π.χ. στην περίπτωση παραίτησης ή θανάτου ευρωβουλευτή, το κοινοτικό αυτό όργανο αναλαμβάνει ενεργότερο ρόλο, αφού διαπιστώνει το ίδιο την κένωση της έδρας και ενημερώνει συναφώς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

- 51 Η ορθότητα της ερμηνείας αυτής επιβεβαιώνεται εξάλλου από το γράμμα αφενός άλλων διατάξεων της Πράξης του 1976, π.χ. του άρθρου 11 της Πράξης αυτής, και αφετέρου του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού του Κοινοβουλίου. Τα δύο αυτά άρθρα, τα οποία αφορούν τον έλεγχο της εντολής των ευρωβουλευτών, απονέμουν πράγματι στο Κοινοβούλιο την εξουσία να ελέγχει το κύρος της εντολής των νεοεκλεγέντων βουλευτών του καθώς και τις αμφισβητήσεις ή ενστάσεις που βασίζονται στις διατάξεις της Πράξης του 1976, «εξαιρουμένων των εθνικών διατάξεων στις οποίες παραπέμπει η Πράξη αυτή» (άρθρο 11 της Πράξης του 1976) και «εξαιρουμένων των αμφισβητήσεων που απορρέουν από εθνικούς εκλογικούς νόμους» (άρθρο 7, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού). Οι διευκρινίσεις αυτές, οι οποίες περιλαμβάνονται αυτούσιες στο ισχύον άρθρο 12 της Πράξης του 1976, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2002/772/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002 και της 23ης Σεπτεμβρίου 2002 (ΕΕ L 283, σ. 1), καθώς και στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του ισχύοντος κανονισμού του Κοινοβουλίου (ΕΕ 2005, L 44, σ. 1), επιβεβαιώνουν επομένως το ότι, κατά το παρόν στάδιο της εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, το Κοινοβούλιο δεν έχει καμία απολύτως αρμοδιότητα σε σχέση με την κένωση βουλευτικής έδρας που οφείλεται στην εφαρμογή εθνικών διατάξεων.

- 52 Κακώς ο αναιρεσιών επικαλείται στη συνέχεια, προκειμένου να αμφισβητήσει την ορθότητα της παραπάνω ερμηνείας, τη σημασία της βούλησης του συντάκτη της επίδικης πράξης κατά την έκδοσή της και, ειδικότερα, είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός του ότι η νομική επιτροπή και η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου «θεώρησαν πάντοτε δεδομένο» ότι το γεγονός και μόνο ότι το Κοινοβούλιο θα λάμβανε υπόψη την έκπτωση του αναιρεσιέοντος θα μετέβαλλε την κατάσταση του αναιρεσιέοντος. Συγκεκριμένα, πέρα από το γεγονός ότι το επιχείρημα αυτό αφορά τις εκτιμήσεις των πραγματικών περιστατικών, οι οποίες δεν υπόκεινται καταρχήν στον έλεγχο του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία, από πολλά έγγραφα που έχουν επισυναφθεί στο δικόγραφο της προσφυγής προκύπτει εν πάση περιπτώσει ότι η επιτροπή αυτή και η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου θεωρούσαν ότι δεσμεύονται από τη διαπίστωση της έκπτωσης του αναιρεσιέοντος από τις γαλλικές αρχές.

53 Τέτοια έγγραφα είναι π.χ. τα πρακτικά της έκτακτης συνεδρίασης της νομικής επιτροπής της 15ης Μαΐου 2000, από τα οποία προκύπτει ότι η πρόεδρος της επιτροπής αυτής επέστησε την προσοχή των μελών της επιτροπής στο γεγονός ότι η απόφαση του Κοινοβουλίου έπρεπε να περιοριστεί στην τυπική αναφορά του ότι «έλαβε ή δεν έλαβε [υπόψη]», ή η επιστολή την οποία η πρόεδρος της επιτροπής αυτής απέστειλε δύο ημέρες αργότερα στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου και με την οποία τόνισε τον «εκτελεστό» χαρακτήρα της απόφασης της 31ης Μαρτίου 2000. Αυτά τα δύο πραγματικά στοιχεία, στα οποία πρέπει να προστεθεί η επιστολή που η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου απέστειλε στις γαλλικές αρχές στις 9 Ιουνίου 2000 και με την οποία επισήμανε τον «μη αναστρέψιμο» χαρακτήρα της έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα κατόπιν της απόφασης αυτής, ελήφθησαν υπόψη στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, και συγκεκριμένα στις σκέψεις 23, 24 και 29. Καμία όμως από τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Πρωτοδικείο με τις τρεις αυτές σκέψεις δεν αμφισβητήθηκε με την παρούσα αναίρεση.

54 Όσον αφορά τέλος το γεγονός ότι ο αναιρεσείων, όπως αναφέρει ο ίδιος, εξακολούθησε να μετέχει στις συνεδριάσεις του Κοινοβουλίου μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2000 και να λαμβάνει μέχρι την ημερομηνία εκείνη τις βουλευτικές αποζημιώσεις που του κατέβαλλε το εν λόγω όργανο και τον μισθό που του κατέβαλλαν οι γαλλικές αρχές —πράγμα που αποδεικνύει, κατ' αυτόν, ότι μόνο η επίδικη πράξη μπορούσε να μεταβάλει τη νομική του κατάσταση και επομένως να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής του άρθρου 230 ΕΚ—, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, όπως τόνισε ορθά το Πρωτοδικείο, πρόκειται για τις πρακτικές συνέπειες της καθυστέρησης με την οποία το Κοινοβούλιο έλαβε υπόψη την κοινοποίηση της απόφασης της 31ης Μαρτίου 2000 από τις γαλλικές αρχές. Αυτή η απόφαση και μόνο μετέβαλε τη νομική κατάσταση του αναιρεσειόντος, καθόσον με αυτή διαπιστώθηκε η έκπτωσή του από το βουλευτικό αξίωμα.

55 Ο αναιρεσειών προβάλλει δύο πρόσθετα επιχειρήματα υπέρ της άποψής του ότι μπορεί να ασκηθεί προσφυγή κατά της επίδικης πράξης. Το πρώτο στηρίζεται στο γεγονός ότι το Πρωτοδικείο, με τη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υπογράμμισε ρητά ότι ο αναιρεσειών πρόβαλε τα δικαιώματά του ενώπιον του Conseil d'État και ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, πράγμα που αποδεικνύει, κατά τον αναιρεσειόντα, την ύπαρξη πράξης υποκείμενης σε προσφυγή, αφού το Κοινοβούλιο προέβη επομένως σε εκτίμηση πραγματικών και νομικών στοιχείων. Το δεύτερο επιχείρημα αφορά την έλλειψη

λυσιτέλειας της θεωρίας της επιβεβαιωτικής πράξης, στην οποία στηρίζεται, κατά τον αναιρεσεύοντα, η σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αφού τα μέσα παροχής έννομης προστασίας στα οποία αναφέρεται η σκέψη 91 αποτελούν σαφώς νέα νομικά στοιχεία, τα οποία ανέκυψαν μεταξύ της ημερομηνίας έκδοσης της απόφασης της 31ης Μαρτίου 2000 και της ημερομηνίας κατά την οποία το Κοινοβούλιο έλαβε υπόψη την έκπτωση του αναιρεσεύοντος από το αξίωμά του.

56 Συναφώς αρκεί η διαπίστωση ότι το επιχείρημα σχετικά με την εκτίμηση πραγματικών και νομικών στοιχείων από το Κοινοβούλιο στηρίζεται σε προδήλως εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, διότι, όπως τονίστηκε ήδη στη σκέψη 45 της παρούσας απόφασης, το Πρωτοδικείο δέχτηκε, με τη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εξακρίβωση της τήρησης της διαδικασίας που προβλέπει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο ή του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου δεν απόκειται ακριβώς στο Κοινοβούλιο, αλλά στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια ή, ενδεχομένως, στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά συνέπεια, η μνεία των μέσων παροχής ένδικης προστασίας των οποίων είχε κάνει χρήση ο αναιρεσεύων ενώπιον του Conseil d'État και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όχι μόνο δεν επιβεβαιώνει την ύπαρξη εξουσίας εκτιμήσεως του Κοινοβουλίου, αλλ' αντίθετα αποτελεί μια επιπλέον απόδειξη της μη ύπαρξης τέτοιας εξουσίας του Κοινοβουλίου και του γεγονότος ότι ο αναιρεσεύων, παρά τους ισχυρισμούς του, άσκησε πράγματι τα δικαιώματά του ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων.

57 Εξάλλου, ο ισχυρισμός του αναιρεσεύοντος ότι το Πρωτοδικείο, με τη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εφάρμοσε σιωπηρά τη θεωρία της επιβεβαιωτικής πράξης δεν έχει έρεισμα. Όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεών του, πέρα από το γεγονός ότι από κανένα στοιχείο της σκέψης 97 δεν συνάγεται ότι το Πρωτοδικείο θέλησε να βασιστεί στη θεωρία αυτή, ολόκληρο το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης αποδεικνύει αντίθετα ότι η απόφαση της 31ης Μαρτίου 2000 και η επίδικη πράξη αποτελούν δύο πράξεις που διαφέρουν από την άποψη τόσο της φύσης τους όσο και του αντικειμένου τους.

58 Κατόπιν όλων των παραπάνω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόρριψη από το Πρωτοδικείο της προσφυγής του J.-M. Le Pen ως απαράδεκτης δεν είναι νομικά εσφαλμένη.

- 59 Κατά συνέπεια, η παρούσα αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιποί λόγοι αναίρεσης, οι οποίοι αφορούν την έλλειψη αφενός εξωτερικής και αφετέρου εσωτερικής νομιμότητας της επίδικης πράξης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο, δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι ο αναιρεσείων ηττήθηκε και το Κοινοβούλιο έχει υποβάλει σχετικό αίτημα, ο αναιρεσείων πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας, στα οποία περιλαμβάνονται τα έξοδα της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων η οποία αναφέρθηκε στη σκέψη 2 της παρούσας απόφασης. Η Γαλλική Δημοκρατία, η οποία παρενέβη στη δίκη, θα φέρει τα έξοδά της, σύμφωνα με την παράγραφο 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου αυτού άρθρου.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναίρεσης.
- 2) Καταδικάζει τον J.-M. Le Pen στα δικαστικά έξοδα του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας, στα οποία περιλαμβάνονται τα έξοδα της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.
- 3) Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

(υπογράφει)